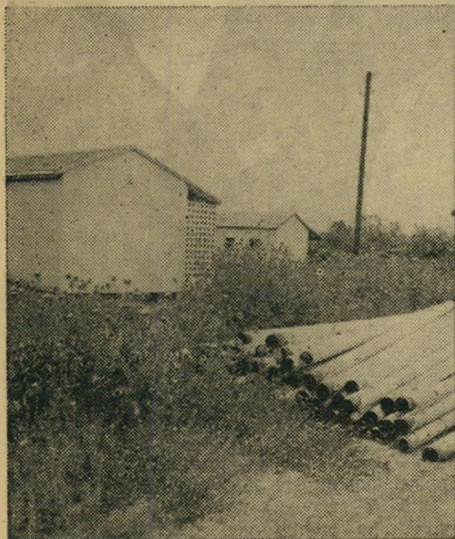

השבוי המפריד. מצד אחד של רציף האבנים — הפרדס הנמצא עדיין בידי הערבים. מצד שני — הגדר המסמנת את תחום אדמת המושב. בכל כמה מאות מטרים מצטלב הרציף עם דרך עפר: שם נפגשות דרכי הערבים עם דרכי השכנים היהודים.

הקו שהופסק. במרכז המושב מונחת ערימה של צנורות. הקו, שהיה צריך לספק מי השקאה לכל חלקי המושב, הופסק באמצע: בתים ערביים הפריעו.

„הרמתי את הידים והסתלקתי.” חורבה זו היתה פעם ביתו של סלים אחמד אסלאן. כעת הוא גר בפרדס, במרחק מאה מסר בלבד. אין הוא יכול לעשות צעד מבלי שעיניו תתקלנה בחורבה ולבו יתמלא מרירות. „עוד לפני הכיבוש התחלתי בעבודות שיפור בבית,” הוא נזכר. „אבל לא הספקתי ליהנות מהם. כשבא צבא ישראל הרמתי את הידים והסתלקתי.”

פליחיות מול המאה העשרים. בתמונה למטה, מסתכלות כמה מנשות אוס'אל-פרג' בסרקטור של מושב בן-עמי חורש את אדמת המושב הסמוכה.

הפתרון: לעזוב

בצד הכביש המוביל לנהריה עומד בית לבן בן חדר אחד. זהו בית מזכירות מושב בן-עמי. מן הארון העומד בצד, מוציא המזכיר מפה של המושב, מצביע על קווי הישוב, מצביע גם על החלקות התפוסות עדיין בידי הערבים. בג' ללן לא יכול היה המשק להתפתח כמתוכנן.

צנור המים נחסם באמצע, כביש אשר צריך לחבר את שני קצוות המושב נסלל עד הגיעו לחלקה ערבית. שם נפסק. ליד הצרכניה, במרכז המושב, נערמות תבניות עץ: הצריפים אשר מושב בן-עמי הקצה מרכושו הפרטי ליישוב ערבי אוס'אל פרג' בכפר אחר.

אומר איש המזכירות: „לפני מתן פסק הדין עלידי בית המשפט העליון פנינו למוכתר, הצענו לו פשרה. אמרנו לו שאנו מוכנים להקצות לערבים אדמה בתחום המושב, אך מרוכזות במקום אחד, לא במרכז. הקק"ל הציעה להם לעבור לכפר מזרח, עליד נהריה. הם סרבו.”

לדעת אנשי המושב לא היו הסיבות עקרוניות. „הם פשוט חוששים לחייהם,” אומר נתן מילר, אחד מפעילי המושב. „אם אסלאן יעבור לשם, עלולות לפרוץ התנגשויות בינו לבין משפחת המוכתר הנוכחי של הכפר. חוץ מזה, אין הם רוצים אדמה של פליטים ערביים מעבר לגבול.”

נזק פסיכולוגי. כאשר הוצא פסק הדין בבית המשפט העליון, נכנעו תושבי אוס'אל-פרג', הסכימו לעבור הי' תנאי שלהם: שיעבירו אותם לכפר מקר, מקום בו יש ל' אפוסטרפוס 200 דונם של פרדס פורה, או לפרדס ברוך, עלידי עכו. אך הקרן הקיימת לא יכלה לקבל את התנאים: אדמת מקר הוחברה ליהודים; פרדס ברוך שייך לתחנת נסיון ממשלתית.

הפסקת מי השתיה למרכז הבקתות הערביות היתה צער חוקי בהחלט. הצנור הונח עלידי המושב, האינסטלציה שייכת לו. הוא סיפק מי שתיה לערבים רק עלידי הוראה של בית המשפט, עד אשר ינתן פסק הדין הסופי. למרות זאת, הבליג המושב למעלה מחודש. אחרי מתן פסק הדין כאשר לא בא כל סידור, החליט להפעיל לחץ על הערבים. „הנוק הוא פסיכולוגי בלבד,” מסבירים אנשי המושב בחיוך. „אמנם הפסקנו להם את הברז המרכזי, אך במרחק כמה צעדים בלבד ישנם שני ברוזים ליד הבתים שלנו. הערבים שואבים מהם מים כאוות נפשם.”

אך כל הצעדים הללו אינם משנים את העובדה: בעיית אוס'אל-פרג' עודנה טעונה פתרון. המחזה שהתנהל במשך ארבע שנים בפינה הצפונית, עומד עתה לפני סיומו. דבר אחד ברור: יהיה זה סיום מכאיב, כי בטרגדיה הסוף מכאיב.

